

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigesimo-Octavo De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De consensu ad Matrimonium requisito. Pun. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

Sacramenti, traditionem vero, & acceptationem corporum esse materiam proximam, remotam vero corpora: materiam inquam non ex qua contractus coalescat, sed circa quam contractus versetur, & qua ipse contractus perficiatur, ideoque Concil. Florentin. notanter dixit omnia sacramenta *perfici* rebus tanquam materia, & verbis ut forma: tacite indicans non esse necessarium quod intrinsecè rebus, vel verbis consistat, aliàs dixisset *constare, non perferi*: Et exemplum est manifestum in Eucharistia, in qua à Conc. Florent. panis, & vinum sunt assignata pro materia, & verba consecrationis pro forma, cum tamen neque ex consecrationis verbis, neque ex pane, & vino intrinsecè coalescat Eucharistia, sed ex speciebus Sacramentalibus, & ex Christo Domino, sit matrimonij materia esse potest mutua traditio, & acceptio corporum, non ex quibus matrimonij contractus consistit, sed circa quas versetur, & quas ut obiectum respiciat, & efficiat. Mouet ad hunc modum dicendi, quia est aptior reliquis ad explicandam materiam, & formam Sacramenti matrimonij, & qualiter ipsam sicut reliqua Sacramenta rebus tanquam materia, & verbis tanquam forma perficitur, siquidem verbis experimentibus consensus perficitur ut forma, traditione, & acceptatione corporum tanquam materia. Et præterea quia hac via conuenit matrimonium cum reliquis aliis contractibus, quorum forma est consensus expressus ipsorum contrahentium: materia est, quam prædictus consensus respicit, & circa quam versatur: V. g. donatio, emptio, venditio, commodatio, &c. Atque ita docent Paludan. in 4. d. 26. *quæst. 4. art. 3. ad 2. Coarru. 2. part. de matrim. cap. 1. §. unico, num. 8.* Gabr. Vasq. in 3. part. 1. 2. *disp. 129. cap. 3. & disp. 3. de matr. cap. 1.* Paul. Comitoli. 1. part. de contractib. cap. 4. *num. 9.* Basil. Ponce, lib. 1. cap. 7. *m. 12.* Galpar Hurtado *disp. 3. de matr. diff. 21.* Gutier. lib. de matr. c. 41. *n. 1. vers. tertia sententia, & alij apud ipsos præcipuè apud Sanch. disp. 3. num. 4.*

3. Notanter dixi *tam in ratione contractus, quam Sacramenti*, quia eadem est materia, & forma matrimonij prout est contractus, & prout est Sacramentum. Quippè Christus Dominus Sacramentum matrimonij instituit non mutauit contractum, sed contractui matrimoniali immutato Sacramenti rationem annexit, ut docent omnes.

PUNCTVM IV.

Quis sit Sacramenti Matrimonij Minister?

- 1 Melchior Cano affirmat esse Sacerdotem, quatenus est Sacramentum.
- 2 Certissimum est esse ipsos contrahentes.
- 3 Satis rationibus oppositis.
- 4 Cum matrimonium per procuratorem contrahitur, non ipse procurator, sed cum constituens est Minister.

1. Melchior Cano lib. 8. de locis, cap. 5. contendit matrimonij Ministrum, quatenus est Sacramentum esse Sacerdotem, tamen quatenus est contractus sint ipsi contrahentes, adducit in sui fauorem plures Doctores, sed ut rectè expendit Vazq. *disp. 3. de matr. cap. 3.* ei non fauent. Probat primò, quia Eugen. IV. in decreto fidei, §. septimum definit omnia Sacramenta verbis tanquam forma perferi. At verba contrahentium necessaria non sunt, cum suppletur signis possint. Ergo affirmandum est verba Sacerdotis necessaria esse, illisque Sacramentum perferi, sicuti alia omnia Sacramenta perferuntur. Secundo probat, quia matrimonia clandestina ex defectu Sacerdotis præsentis Sacramentum non erant, non enim contrahentes intendebant facere quæ Ecclesia facit. Tertiò actio Sacramentalis est actio sacra, requirit ergo Ministrum sacrum. Quartò contrahentes in peccato non credunt duplex peccatum mortale committere, aliud recipiendo Sacramentum, aliud ministrando, quod necessariò videretur dicendum, si ipsi essent Ministri.

2. Ceterùm certissima sententia est Ministrum huius Sacramenti esse ipsos contrahentes, & nullatenus Sacerdotem, neque opinio Cani ullam probabilitatem habet: sic pluribus relatis docet Sanch. lib. 2. *disp. 6. num. 2.* Petr. de Ledesm. de matr. *quæst. 42. art. 1. difficult. 4.* Basil. Ponce, lib. 1. c. 8. *m. 3.* Gutier. c. 41. *num. 2.* & passim omnes. Et sumitur en Florentino Concilio afferente in dicto decreto Eugenij causam efficiendam matrimonij regulariter esse mutuum consensum per verba de præsentibus expressum, sed mutus consensus expressus regulariter per verba non procedit à Sacerdote, sed ab ipsis contrahentibus, ergo ipsi contrahentes sunt causa efficiens matrimonij, atque adeo Sacramenti. quippe Concil. Florentinum de matrimonio ut Sacramentum est loquebatur, ut confideranti fieri potest manifestum. Præterea colligitur ex Concil. Trident. *sess. 24. cap. 1. de reformat.* irritate matrimonia absque præsentia Parochi, & testium, supponebat ergo prædicta matrimonia vera esse non solum in vi contractus, sed in ratione Sacramenti. Ratio vero est aperta: ille est Minister Sacramenti qui materiam, & formam Sacramenti apponit, &

contrahentes tantum, apponunt formam, & materiam Sacramenti matrimonij, siquidem expriment mutuum consensum de mutua suorum corporum traditione, & acceptatione, in quibus ad hunc est materiam, & formam huius Sacramenti consistere. Et confusio; negari non potest contrahentes esse Ministros matrimonij quatenus est quidam civilis, & naturalis contractus, ergo quatenus est Sacramentum. Quippè Christus Dominus non aliam materiam, aut formam Sacramenti matrimonij instituit præter eam; quæ contractui necessaria erat.

3. Rationes verò pro sententia Cani adductæ nullius sunt momenti. Ad primum respondeo, verba in matrimonio regulariter adesse, tamen signis celebrari possit. Ad secundum vero, matrimonia clandestina Sacramenta non fuisse, fuerunt utiq; ut colligitur ex Conc. Triè. & communi sententia Doctorum. Ad tertium dicimus, actionem Sacramentalem sacram esse, quia est causa Sacramenti, & gratiæ sanctificantis, non quia procedit à Ministro consecrato, aliàs baptizatus collatus à Laico non esset Sacramentum, cum Laicus non sit ad id consecratus. Ad quartum, plures Doctores, quos sequitur Sorus in 4. d. 1. *quæst. 5. art. 6.* Thom. San. h. lib. 2. *disp. 1. numero 4.* Coninch. *disp. 2. d. 2. dub. 3. numero 34.* Gutier. *capite 1. numero 3.* negant, contrahentes, quatenus sunt Ministri Sacramenti matrimonij peccare saltem mortaliter, eo quòd ad id minus non sint consecrati. Sed rectius Nauar. *cap. 1. §. Sacerdos. num. 10. de penit. disp. 6. in solut. ad 5.* Petr. de Ledesm. de matr. *quæst. 42. art. 3. ad ult.* Gab. Vazq. 2. in 3. *part. 1. 3. capite 3.* Basil. Ponce, lib. 1. cap. 8. *n. 11.* & alij existimant esse peccatum mortale, eo quòd sint Christi instrumentum ad gratiam conferendam: deest autem instrumentum cause principali esse conforme, ut diximus tract. de Sacramentis in gen. p. 5. *num. 11.*

4. Rursus cum Sacramentum matrimonij per procuratorem contrahitur, non procurator est Sacramenti Minister, sed Ministri instrumentum, quippe ipse non pro se contrahit, sed pro eo cuius habet mandatum, & cuius consensus exprimit, ob quam rationem non tenetur in gratia esse, ut bene Basil. Ponce, lib. 1. cap. 10. Vazq. *disputat. 3. de matr. num. 8.* Galpar Hurtado *disp. 3. de matr. difficult. 22. numero 83.*

PUNCTVM V.

De consensu ad matrimonium requisito.

- 1 Consensus contrahentium necessarius est.
- 2 De potentia Dei absoluta potest vinculum, & obligatio matrimonij coniugibus concedi absque eorum consensu.
- 3 Nefarii primi parentes consentiant in matrimonio.
- 4 Trium in matrimonio requiruntur.
- 5 Consensus in mutuum corporum traditionem, obligationemque iustitia ad copulam coniugalem necessarius est.
- 6 Propositi obiectio, & sit satis.
- 7 Contrahentem falsò existimantem subesse impedimentum dirimens, aliqui affirmant posse validè consistere.
- 8 Oppositum verius est.
- 9 Satis ratioibus num. præced. allatis.

1. Consensum contrahentium necessarium esse ad matrimonium deciditur expressè *cap. sufficit 27. q. 2. cap. cum apud, & cap. cum locum, de sponsalib. & cap. in eisdem tit. & à Conc. Florent. in decreto fidei, §. septimum.* Causa efficiens matrimonij est consensus utriusque contrahentium regulariter per verba de præsentibus expressus. Idem colligitur ex Trident. *sess. 24. cap. 1. de reformat.* & traditur omnes. Hoc autem consensus liber esse debet, libertate inquam sufficienti ad peccatum mortale, siquidem causa est translati dominium proprii corporis, & subeundi grauem obligationem.

2. An verò de potentia Dei absoluta possit matrimonium consistere absque prædicto contrahentium libero consensu Sacrum est, ut constat ex his quæ refert Petr. de Ledesm. de matr. *quæst. 45. art. 1. dub. 1.* Sanch. lib. 2. *disp. 26. num. 5.* Probabilius tamen est matrimonium sumptum pro vinculo, & obligatione ad cohabitationem mutuum posse à Deo coniugibus absque eorum consensu concedi. Quæ enim respondentia esse potest in eo, quòd Deus suppleat id quòd consensus præstare debebat, tradatque coniugibus mutuo dominium in propria corpora? Certè nulla est. Nam quòd Basil. Ponce, lib. 2. cap. 3. per totum. obicit non posse hoc dominium coniugibus concedi, quin ipsi acceptent, & consequenter absque eorum consensu, quia nihil esse potest proprium alienius eo inuito, leuis momenti est. Fator namque nihil alicui acquiri absque illius voluntate regulariter, at ex Diuina potentia non implicat. Quinimo ex potestate cuius posse dominium alicui quæti contra eius voluntatem non videtur impro

improbabile. Arque ita docent ex communi sententia Petr. de Ledefin. *supra concil. 3.* Henric. *lib. 11. cap. 1. n. 3.* Sanch. *lib. 2. disp. 2. 6. num. 5.* Gutier. *de matr. cap. 46. num. 1.* Coninch. *lib. 2. disp. 2. 4. dub. 5. concl. 1. & 2.*

Quinimo aliqui existimant de facto Deum coniunxisse primos nostros parentes absque eorum consensu, indistincteque Christum *Matth. 19.* cum dixit. *Quod Deus coniunxit Homo non separet.* Sed rectius Thom. Sanch. *n. 4.* Gutier. *n. 1.* Coninch. *dub. 5. num. 49.* & alij oppositum censens ex peccato debet enim primum matrimonium, quod aliorum exemplar fuerat erat proprio consensu contrahi. Neque illa verba Marthæ contrarium probant, cum de omni matrimonio dicta sunt, ut patet ex ipso contextu, & solum indicent Deum excitare coniuges ad contrahendum, eorumque contractum approbare. Illud verò certissimum est nulli humane potestati concedium esse aliquos in matrimonium coniungere absque proprio consensu, quia neque Ecclesia, neque vllus sacralis Princeps dominium in nostra corpora habet maxime ad matrimonium vltim, ut latè probat Thom. Sanch. *lib. 2. disp. 2. 7. n. 2.* Gutier. *dicto cap. 46. num. 3.* Coninch. *dub. 5. 7. n. 2.* Quòd si obicitur Textum in *cap. is qui scdm de sponsalib.* vbi dicitur sponsalia per copulam subsequenter transferri in matrimonium, & Textum in *cap. fin. De conditionib. nupt.* vbi matrimonium sub conditione impossibili de claratur validum esse, cum tamen in his sæpè consensus deficiat. Respondeo prædictos Textus non desinere matrimonium deficiente consensu consistere, contrarium enim dicitur in *cap. fin. De sponsa dnorum*, sed quia ita vehementer persequuntur consensum adfuisse, ut nullam in contrarium admittant probationem ea de causa declarant prædicta matrimonia valida esse.

4. Grauior autem dabitur est, qualis consensus in matrimonium requiratur, tum ut validè, tum ut licitè fiat? Pro cuius decisione supponendum est tria in matrimonio contracti. Primum est traditio mutua corporum ad coniugalem vltim. Secundum carnalis coniunctio, habitusque mutua, proles generatio, & educatio. Tertium abstinentia ab altero alio concubitu, consensus in hac omnia expressus necessarius non est, an verò debeat virtualis esse superest explicandum.

5. Et quidem consensus in mutuum corporum traditionem obligationemque iustitiae ad coniugalem copulam, & abstinentiam a qualibet alia necessarius est: quia matrimonium consensu contrahentium efficitur, sed in hac traditione, & obligatione essentia matrimonij consistit, ergo consensus necessarius in hanc traditionem, & obligationem ferri debet. Contra verò quia carnalis copula, mutua habitatio, & fidelitatis observatio non sunt de essentia matrimonij, neque illud necessarii, & inevitabiliter consequuntur, ideo necessarium non est, quod coniugum consensus in prædicta feratur. Quinimo licet matrimonium potest quævis coniuges contrarium velint, nempe negare sibi iniucem debitum, mutuum habitationem, & fidelitatem.

6. Sed his videtur obviare, quia sæpè matrimonium consistit absque obligatione vlla ad copulam, ut contingit quando coniuges mutuo consensu castitatem vouent, vel sibi iniucem promittunt non petiri debitum, ergo consensus in obligationem ad copulam non videtur simpliciter necessarius ad valorem matrimonij. Respondeo ex contractu matrimonij non oriri obligationem iustitiae ad copulam petitam pro omni occasione, & tempore reddendam, sed quoties alius non fuerit impeditus petere. Cum ergo coniuges possint se priuare iure libero petendi vel ex voto, vel ex mutuo consensu, sæpè coniuges excusari possunt ab obligatione reddendi debitum, quia debitum non est, manente tamen obligatione reddendi debitum petiti, quoties alter coniux ex accidenti impeditus nõ fuerit petens, in qua obligatione essentia matrimonij sita est. Ex quo fit necessarium esse ad matrimonium habere consensum in obligationem reddendi debitum petiti, quoties iustè petiti fuerit, non tamen esse necessarium habere consensum in obligationem reddendi actualiter debitum, casu quo iustè non petatur, quia hanc obligationem matrimonium non exigit. Et in his ex parte consentit Sanch. *lib. 2. de matr. disp. 2. 9. quest. 2.* Gutier. *capit. 26. num. 6.* expressius Agid. de Coninch. *disp. 2. 4. dub. 4. num. 41.* Reb. *de instit. 2. part. lib. 2. quest. 10. n. 19.* Basil. Ponce, *lib. 1. cap. 20. n. 4.*

7. Quod si roges, An contrahens falso existimans subesse impedimentum dicitens possit validè in matrimonium consentire? Couaruu. *4. decret. 2. part. cap. 3. §. 7.* Sanch. plures referens *lib. 2. disp. 3. 3. num. 1.* Gutier. *cap. 47. num. 1.* respondent affirmatiuè. Probant, potest consentire in matrimonium casu quo habilis sit. Cum ergo de facto sit habilis, de facto in matrimonium consentit. Antecedens probatur primò ex *cap. unico de sponsalib. in 6.* vbi consanguinei ex errore contrahentes sponsalia, incurrunt impedimentum publicæ honestatis. Ergo validus fuit consensus. Secundo ex *Clement. unico de consanguinit.* vbi excommunicatur qui scientes cum consanguineis contrahunt, ergo possunt habere verum consensum. Secundo probant exemplo hæretici, qui firmiter credit baptisimum non esse Sacramentum, & tamen validè baptizatur, quia baptizatur sub conditione si forte sit Sacramentum.

8. Sed rectius Nauarr. *cap. 22. num. 56.* & Agid. *disp. 2. 4. dub. 6.* & plures relati à Sanch. *disp. 2. 3. num. 1.* negant esse verum matrimonium ex defectu consentus: quippe certò, & absque formidine (ut supponendum est) credens subesse impedimentum, credit matrimonium sibi esse impossibile, sed stante hac falsa cognitione nequit serò velle matrimonium non solum absolute, ut de se constat, & concedunt oppositæ sententiæ Doctores: sed neque sub conditione si possibilis est, quia ad hanc voluntatem debebat credere in aliquo casu possibile esse matrimonium. Secundo ex *leg. is qui putat ff. de acquirendâ heredit.* vbi qui putat se necessarium heredem esse, cum tamen voluntarius hæres sit, repudiare non potest hereditatem, quia opinio veritati preferitur. Ergo putans subesse impedimentum ad matrimonium, cum tamen non sit, non poterit contrahere. Quod si dicas cum Couaruu. *dicto §. 7. num. 2.* & Sanch. *num. 4.* ideo hereditatem repudiari non posse, quia opus erat scire ex qua causa, & quo iure repudianda esset, quod tamen ad contrahendum matrimonium non videtur necessarium, obstat quia etiam ad matrimonium necessarium est scire qualiter contrahendum sit, aliis error, & ignorantia matrimonio contrahendo non obstant. Tertio ex doctrina Abbatis in *cap. cum in Apostolica, de sponsalib. num. 6.* dicens eum qui credit subesse impedimentum, quod tamen non subest, non contrahere matrimonium quoad Deum, & ex Vincentio in *supradictio capite* quem sequitur Præpositus *ibi, n. 3.* & alij affirmantes matrum errantem in facto, eo quod contrahens secundum matrimonium credens primum validum esse, quod postea nullum esse declaratur, cogitur cum secunda contrahere. Ergo ligatum est à principio non contraxisse.

9. Ad primum oppositæ sententiæ negandum est antecedens, ad probationem desumptam ex *capite unico* dico ibi contraxisse sponsalia, quia non credebatur firmiter subesse impedimentum. Ad Textum ex *Clem. de consanguinit.* dico ibi excommunicari, non quia verè contrahunt, sed quia attentarunt exterius contrahere animo voluptati vacandæ. Ad secundum concedo hæreticum validè baptizare, non quia baptizatur sub conditione *si est Sacramentum*, hanc enim conditionem non subintelligit, cum firmiter credat Sacramentum esse non posse, sed quia intendit facere, quod Christus fecit, sub qua intentione voluntas conferendi baptisimum continetur, & consistere potest cum credulitate, & errore, quo existimatur Sacramentum non esse, ut latius *Tract. de Sacrament. Baptisimi* dixi.

PUNCTUM VI.

Debetne prædictus consensus vtriusque contrahentis simul existere?

1. Referuntur variæ sententiæ.
2. Quod sit tenendum.
3. Refellitur Sanch. & Coninch.

1. Variæ sunt de hac sententiæ, quas referunt Sancti Agid. Basil. statim referendi. Prima est Panormio in *cap. dilectus de sponsalib.* & Ant. de Barrio *cons. 64.* afferentium vtrumque consensum simul debere existere, quia vterque complet contractum, & est causa traditionis, & acceptationis. Secunda sententiæ præcedentem limitat, ne procedat his in locis, in quibus Trident. est promulgata, quia non potest constare Parocho & testibus de consensu alterius an reuocatus sit, si simul cum alio consensu non existit. Tertia docet nihil referre, est multo tempore consensus ab alio distet, modo reuocatus non sit: sic Maior in *4. d. 27. q. 1. in solut. ad 3.* Nauarr. *cap. 22. num. 8.* Quarta requirit simultatem moralem, ne inquam multum temporis inter vnum, & alium consensum intercedat: sic Sotus in *4. d. 27. quest. 1. art. 3. vers. sed alia.* Couaruu. *4. decret. 2. p. cap. 4. intro. num. 7.* Henric. *lib. 1. cap. 3. numero 6.* Petr. de Ledefin. *quest. 4. art. 3. dub. 2.* aliis relatis Sanch. *disp. 3. 2. quest. 2. num. 7.* neque dissentit Agid. de Coninch. *disp. 2. 4. dub. 7. concl. 1. & 2. can. 5.* Basil. Ponce. *lib. 2. cap. 16. n. 2.* variant tamen ij Doctores in assignanda distantia vnius consensus ab alio, ut censetur moraliter existere. Nam Sotus existimat vsque ad septennium extendi posse. Henric. vero vsque ad biennium Petr. de Ledefin. vsque ad annum. Sanch. Basil. Agid. & alij arbitrio prudentis relinquunt.

2. Ego vero dicendum existimo primam, & secundam sententiæ falsam esse, si de consensu actuali, & non habituali intelligatur. Nam vtriusque consensus physicus, & actualis nec ratione Sacramenti, nec ratione contractus simul esse requiritur. Non ratione Sacramenti, ad quod constituendum